

BIBLIOTHECA LATINA · TEXTUS LATINUS

Mosella

Decimus Magnus Ausonius

Texto latino: *Ausonius, vol. 1 (Loeb Classical Library)*, ed. Hugh G. Evelyn-White (Londres / Cambridge, Mass.: William Heinemann / Harvard University Press, 1919)

<https://oaleffemanuel.github.io/bibliotheca-latina/leituras/ausonius-mosella.html>

Fonte e licença

Texto latino: Ausonius, vol. 1 (Loeb Classical Library), ed. Hugh G. Evelyn-White (Londres / Cambridge, Mass.: William Heinemann / Harvard University Press, 1919). Transcrição digital: Perseus Digital Library, Tufts University (PerseusDL/canonical-latinLit), CC BY-SA 4.0. Adaptação de formato (texto, PDF, EPUB) pela Bibliotheca Latina, distribuída sob a mesma licença CC BY-SA 4.0.

Licença: **CC BY-SA 4.0** (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pt-br>). Você pode copiar, redistribuir e adaptar este arquivo, dando o crédito acima e mantendo a mesma licença.

Transcrição: <https://github.com/PerseusDL/canonical-latinLit/blob/128a05a-fa9cc7179ab18f8d05f78a9f1dd50e415/data/stoa0045/stoa019/stoa0045.stoa019.perseus-lat2.xml>

Alterações em relação à fonte

- Notas do editor e variantes do aparato crítico omitidas (material editorial, não texto latino).
- Acréscimos do editor entre < >, supressões propostas pelo editor entre [], lacunas como * * *, como na edição impressa.
- Correções de digitalização marcadas pela Perseus (<choice>/<corr>) aplicadas; abreviaturas mantidas como impressas.
- Grafia, maiúsculas, u/v, pontuação e ordem do texto mantidas como na edição; nenhuma modernização.
- Espaços e quebras de linha do arquivo XML normalizados; numeração de livros, capítulos, seções e versos preservada.

Omitido: notas e aparato crítico do editor; introduções, comentários e traduções da edição impressa; tradução inglesa da edição bilingue.

Gerado em 2026-10-18 pela Bibliotheca Latina. O texto latino não foi modernizado nem resumido.

¹ Transieram celerem nebuloso flumine Navam,
addita miratus veteri nova moenia Vinco,
aequavit Latias ubi quondam Gallia Cannas
infletaeque iacent inopes super arva catervae.
⁵ unde iter ingrediens nemorosa per avia solum
et nulla humani spectans vestigia cultus
praetereo arentem sitientibus undique terris
Dumnissum riguasque perenni fonte Tabernas
arvaeque Sauromatum nuper metata colonis:
¹⁰ et tandem primis Belgarum conspicio oris
Noiomagum, divi castra inclita Constantini.
purior hic campis aer Phoebusque sereno
lumine purpureum reserat iam sudus Olympon.
nec iam, consertis per mutua vincula ramis,
¹⁵ quaeritur exclusum viridi caligine caelum:
sed liquidum iubar et rutilam visentibus aethram
libera perspicui non invidet aura diei.
in speciem quin me patriae cultumque nitentis
Burdigalae blando pepulerunt omnia visu,
²⁰ culmina villarum pendentibus edita ripis
et virides Baccho colles et amoena fluentia
subter labentis tacito rumore Mosellae.
Salve, amnis laudate agris, laudate colonis,
dignata imperio debent cui moenia Belgae:
²⁵ amnis odorifero iuga vitea consite Baccho,
consite gramineas, amnis viridissime, ripas:
naviger, ut pelagus, devexas pronus in undas,
ut fluvius, vitreoque lacus imitate profundo
et rivos trepido potis aequiperare meatu,
³⁰ et liquido gelidos fontes praecellere potu;
omnia solus habes, quae fons, quae rivus et amnis

et lacus et bivio refluus manamine pontus,
 tu placidis praelapsus aquis nec murmura venti
 ulla, nec occulti pateris luctamina saxi:
³⁵ non spirante 1 vado rapidos properare 2 meatus
 cogaris, extantes medio non aequore terras
 interceptus habes, iusti ne demat honorem
 nominis, exclusum si dividat insula flumen,
 tu duplices sortite vias, et cum amne secundo
⁴⁰ defluis, ut celeres feriant vada concita remi,
 et cum per ripas nusquam cessante remulco
 intendunt collo malorum vincula nautae.
 ipse tuos quotiens miraris in amne recursus,
 legitimosque putas prope segnius ire meatus?
⁴⁵ tu neque limigenis ripam praetexeris ulvis,
 nec piger inmundo perfundis litora caeno:
 sicca in primores pergunt vestigia lymphas.
 i nunc, et Phrygiis sola levia consere crustis
 tendens marmoreum laqueata per atria campum,
⁵⁰ ast ego despectis, quae census opesque dederunt,
 naturae mirabor opus, non dira nepotum
 laetaque iacturis ubi luxuriatur egestas,
 hic solidae sternunt umentia litora harenae,
 nec retinent memores vestigia pressa figuras.
⁵⁵ Spectans vitreo per levia terga profundo,
 secreti nihil amnis habens: utque almus aperto
 panditur intuitu 1 liquidis obtutibus aer
 nec placidi prohibent oculos per inania venti,
 sic demersa procul durante per intima visu
⁶⁰ cernimus, arcanique patet penetrale profundum,
 cum vada lene meant liquidarum et lapsus aquarum
 prodit caerulea dispersas luce figuras:

quod sulcata levi crispatur harena meatu,
 inclinata tremunt viridi quod gramina fundo:
⁶⁵ usque sub ingenuis agitatae fontibus herbae
 vibrantes patiuntur aquas lucetque latetque
 calculus et viridem distinguit glarea muscum,
 tota Caledoniis talis patet ora Britannis,
 cum virides algas et rubra corallia nudat
⁷⁰ aestus et albentes concharum germina bacas,
 delicias hominum, locupletibus atque sub undis
 adsimulant nostros imitata monilia cultus:
 haud aliter placidae subter vada laeta Mosellae
 detegit admixtos non concolor herba lapillos.
⁷⁵ Intentos tamen usque oculos errore fatigant
 interludentes, examina lubrica, pisces,
 sed neque tot species obliquatosque natatus
 quaeque per adversum succedunt agmina flumen,
 nominaque et cunctos numerosae stirpis alumnos
⁸⁰ edere fas aut ille sinit, cui cura secundae
 sortis et aequorei cessit tutela tridentis.
 tu mihi flumineis habitatrix Nais in oris
 squamigeri gregis ede choros liquidoque sub alveo
 dissere caeruleo fluitantes amne catervas.
⁸⁵ Squameus herbosas capito inter lucet harenas,
 viscere praetenero fartim congestus aristis
 nec duraturus post bina trihoria mensis,
 purpureisque salar stellatus tergora guttis
 et nullo spinae nociturus acumine rhedo
⁹⁰ effugiensque oculos celeri levis umbra natatu.
 Juque per obliqui fauces vexate Saravi,
 qua bis terna fremunt scopulosis ostia pilis,
 cum defluxisti famae maioris in amnem,

liberior laxos exerces, barbe, natatus:
⁹⁵ tu melior peiore aevo, tibi contigit omni
 spirantum ex numero non inlaudata senectus.
 Nec te puniceo rutilantem viscere, salmo,
 transierim, latae cuius vaga verbera caudae
 gurgite de medio summas referuntur in undas,
¹⁰⁰ occultus placido cum proditur aequore pulsus.
 tu loricato squamosus pectore, frontem
 lubricus et dubiae facturus fercula cenae,
 tempora longarum fers incorrupte morarum,
 praesignis maculis capitis, cui prodiga nutat
¹⁰⁵ alvus opimatoque fluens abdomine venter.
 quaeque per Illyricum, per stagna binominis Histri
 spumarum indiciis caperis, mustela, natantum,
 in nostrum subvecta fretum, ne laeta Mosellae
 flumina tam celebri defrudarentur alumno.
¹¹⁰ quis te naturae pinxit color! atra superne
 puncta notant tergum, qua lutea circuit iris;
 lubrica caeruleus perducit tergora fucus;
 corporis ad medium fartim pinguescis, at illinc
 usque sub extremam squallet cutis arida caudam.
¹¹⁵ Nec te, delicias mensarum, perca, silebo,
 amnigenos inter pisces dignande marinis,
 solus puniceis facilis contendere nullis:
 nam neque gustus iners solidoque in corpore partes
 segmentis coeunt, sed dissociantur aristis.
¹²⁰ hic etiam Latio risus praenomine, cultor
 stagnorum, querulis vis infestissima ranis,
 lucius, obscuras ulva caenoque lacunas
 obsidet, hic nullos mensarum lectus ad usus
 fervet fumosis olido nidore popinis.

¹²⁵ Quis non et virides, vulgi solacia, tineas
 norit et alburnos, praedam puerilibus hamis,
 stridentesque focus, obsonia plebis, alausas?
 teque inter species geminas neutrumque et utrumque,
 qui nec dum salmo, nec iam salar ambiguusque
¹³⁰ amborum medio, sario, intercepte sub aevo?
 tu quoque flumineas inter memorande cohortes,
 gobio, non geminis maior sine pollice palmis,
 praepinguis, teres, ovipara congestior alvo
 propexique iubas imitatus, gobio, barbi.
¹³⁵ Nunc, pecus aequoreum, celebrabere, magne silure:
 quem velut Actaeo perductum tergora olivo
 amnicolam delphina reor: sic per freta magnum
 laberis et longi vix corporis agmina solvis
 aut brevibus deprensa vadis aut fluminis ulvis.
¹⁴⁰ at cum tranquillos moliris in amne meatus,
 te virides ripae, te caerula turba natantum,
 te liquidae mirantur aquae: diffunditur alveo
 aestus et extremi procurrunt margine fluctus,
 talis Atlantiaco quondam ballena profundo,
¹⁴⁵ cum vento motuve suo telluris ad oras
 pellitur: exclusum exundat mare magnaue surgunt
 aequora vicinique timent decrescere montes,
 hic tamen, hic nostrae mitis ballena Mosellae
 exitio procul est magnoque honor additus amni.
¹⁵⁰ Iam liquidas spectasse vias et lubrica pisces
 agmina multiplicesque satis numerasse catervas,
 inducant aliam spectacula vitea pompam
 sollicitentque vagos Baccheia munera visus,
 qua sublimis apex longo super ardua tractu
¹⁵⁵ et rupes et aprica iugi flexusque sinusque

vitibus adsurgunt naturalique theatro.
 Gauranum sic alma iugum vindemia vestit
 et Rhodopen proprioque nitent Pangaea Lyaeo;
 sic viret Ismarius super aequora Thracia collis;
¹⁶⁰ sic mea flaventem pingunt vineta Garumnam.
 summis quippe iugis tendentis in ultima clivi
 conseritur viridi fluvialis margo Lyaeo.
 laeta operum plebes festinantesque coloni
 vertice nunc summo properant, nunc deiuge dorso,
¹⁶⁵ certantes stolidis clamoribus, inde viator
 riparum subiecta terens, hinc navita labens,
 probra canunt seris cultoribus: adstrepit ollis
 et rupes et silva tremens et concavus amnis.
 Nec solos homines delectat scaena locorum:
¹⁷⁰ hic ego et agrestes Satyros et glauca tuentes
 Naidas extremis credam concurrere ripis,
 capripedes agitat cum laeta protervia Panas
 insultantque vadis trepidasque sub amne sorores
 terrent, indocili pulsantes verbere fluctum;
¹⁷⁵ saepe etiam mediis furata e collibus uvas
 inter Oreiadas Panope fluvialis amicas
 fugit lascivos paganica numina Faunos.
 dicitur et, medio cum sol stetit igneus orbe,
 ad commune fretum Satyros vitreasque sorores
¹⁸⁰ consortes celebrare choros, cum praebeuit horas
 secretas hominum coetu flagrantior aestus.
 tune insultantes sua per freta ludere Nymphas
 et Satyros mersare vadis rudibusque natandi
 per medias exire manus, dum lubrica falsi
¹⁸⁵ membra petunt liquidosque favent pro corpore fluctus.
 sed non haec spectata ulli nec cognita visu

fas mihi sit pro parte loqui: secreta tegatur
et commissa suis lateat reverentia rivis.

Illa fruenda palam species, cum glaucus opaco

¹⁹⁰respondet colli fluvijs, frondere videntur
fluminei latices et palmitibus consitus amnis,
quis color ille vadis, seras cum propulit umbras
Hesperus et viridi perfundit monte Mosellam!

tota natant crispis iuga motibus et tremit absens
¹⁹⁵pampinus et vitreis vindemia turget in undis.
adnumerat virides derisus navita vites,
navita caudiceo fluitans super aequora lembo
per medium, qua sese amni confundit imago
collis et umbrarum confinia conserit amnis.

²⁰⁰Haec quoque quam dulces celebrant spectacula pompas,
remipedes medio certant cum flumine lembi
et varios ineunt flexus viridesque per oras
stringunt attonsis pubentia germina pratis!
puppibus et proris alacres gestire magistros

²⁰⁵impubemque manum super amnica terga vagantem
dum spectat transire diem, sua seria ludo
posthabet 2; excludit veteres nova gratia curas.
quales Cumano despectat in aequore ludos
Liber, sulphurei cum per iuga consita Gauri

²¹⁰perque vaporiferi graditur vineta Vesevi,
cum Venus Actiacis Augusti laeta triumphis
ludere lascivos fera proelia iussit Amores,.
qualia Niliacae classes Latiaeque triremes
subter Apollineae gesserunt Leucados arces;

²¹⁵aut Pompeiani Mylasena pericula belli
Euboicae referunt per Averno sonantia cumbae;
innocuos ratiū pulsus pugnasque iocantes

naumachiae Siculo quales spectante Peloro
 caeruleus viridi reparat sub imagine pontus:
 220 non aliam speciem petulantibus addit ephebis
 pubertasque amnis et picti rostra phaseli.
 hos Hyperionio cum sol perfuderit aestu,
 reddit nautales vitreo sub gurgite formas
 et redigit pandas inversi corporis umbras.
 225 utque agiles motus dextra laevaue frequentant
 et commutatis alternant pondera remis,
 unda refert alios simulacra umentia nautas.
 ipsa suo gaudet simulamine nautica pubes,
 fallaces fluvio mirata redire figuras.
 230 sic, ubi compositos ostentatura capillos
 (candentem late speculi explorantis honorem
 cum primum carae nutrix admovit alumnae)
 laeta ignorato fruitur virguncula ludo
 germanaeque putat formam spectare puellae:
 235 oscula fulgenti dat non referenda metallo
 aut fixas praetemptat acus aut frontis ad oram
 vibratos captat digitis extendere crines:
 talis ad umbrarum ludibria nautica pubes
 ambiguus fruitur veri falsique figuris.
 240 Iam vero accessus faciles qua ripa ministrat,
 scrutatur toto populatrix turba profundo
 heu male defensos penetrali flumine pisces,
 hic medio procul amne trahens umentia lina
 nodosis decepta plagis examina verrit;
 245 ast hic, tranquillo qua labitur agmine flumen,
 ducit corticeis fluitantia retia signis;
 ille autem scopulis deiectas pronus in undas
 inclinat lentae convexa cacumina virgae,

inductos escis iaciens letalibus hamos.
²⁵⁰ quos ignara doli postquam vaga turba natantum
 rictibus invasit patulaeque per intima fauces
 sera occultati senserunt vulnera ferri,
 dum trepidant, subit indicium crispoque tremori
 vibrantis saetae nutans consentit harundo,
²⁵⁵ nec mora et excussam stridenti verbere praedam
 dexter in obliquum raptat puer; excipit ictum
 spiritus, ut raptis quondam per inane flagellis
 aura crepat motoque adsibilat aere ventus.
 exultant udae super arida saxa rapinae
²⁶⁰ luciferique pavent letalia tela diei.
 cuique sub amne suo mansit vigor, aere nostro
 segnis anhelatis vitam consumit in auris.
 iam piger invalido vibratur corpore plausus,
 torpida supremos patitur iam cauda tremores
²⁶⁵ nec coeunt rictus, haustas sed hiatibus auras.
 reddit mortiferos expirans branchia flatus.
 sic, ubi fabriles exercet spiritus ignes,
 accipit alterno cohibetque foramine ventos
 lanea fagineis adludens parma cavernis.
²⁷⁰ vidi egomet quosdam leti sub fine trementes
 collegisse animas, mox in sublime citatos
 cernua subiectum praeceps dare corpora in amnem,
 desperatarum potientes rursus aquarum.
 quos impos damni puer inconsultus ab alto
²⁷⁵ impetit et stolido captat prensare natatu.
 sic Anthedonius Boeotia per freta Glaucus,
 gramina gustatu postquam exitialia Circes
 expertus carptas moribundis piscibus herbas
 sumpsit, Carpathium subiit novus accola pontum.

²⁸⁰ ille hamis et rete potens, scrutator operti
 Nereos, aequoream solitus converrere Tethyn,
 inter captivas fluitavit praedo catervas.
 Talia despectant longo per caerula tractu
 pendentes saxi instanti culmine villae,
²⁸⁵ quas medius dirimit sinuosis flexibus errans
 amnis, et alternas comunt praetoria ripas.
 Quis modo Sestiacum pelagus, Nepheleidos Helles
 aequor, Abydeni freta quis miretur ephebi?
 quis Chalcedonio constratum ab litore pontum,
²⁹⁰ regis opus magni, mediis euripus ubi undis
 Europaeque Asiaeque vetat concurrere terras?
 non hic dira freti rabies, non saeva furentum
 proelia caurorum; licet hic commercia linguae
 iungere et alterno sermonem texere pulsu,
²⁹⁵ blanda salutiferas permiscent litora voces,
 et voces et paene manus: resonantia utrimque
 verba refert concurrens fluctibus echo.
 Quis potis innumeros cultusque habitusque retexens
 pandere tectonicas per singula praedia formas?
³⁰⁰ non hoc spernat opus Gortynius aliger, aedis
 conditor Euboicae, casus quem fingere in auro
 conantem Icarios patrii pepulere dolores:
 non Philo Cecropius, non qui laudatus ab hoste
 clara Syracosii traxit certamina belli,
³⁰⁵ forsitan et insignes hominumque operumque labores
 hic habuit decimo celebrata volumine Marcei
 hebdomas, hic clari viguere Menecratis artes
 atque Ephesi spectata manus vel in arce Minervae
 Ictinus, magico cui noctua perlita fuco
³¹⁰ adlicit omne genus volucres perimitque tuendo.

conditor hic forsā fuerit Ptolomaidos aulae
 Dinocharēs, quadrata cui in fastigia cono
 surgit ipsa suas consumit pyramis umbras,
 iussus ob incesti qui quondam foedus amoris
 315 Arsinoen Pharii suspendit in aere templi.
 spirat enim tecti testudine virus achates
 adflatamque trahit ferrato crine puellam.
 Hos ergo aut horum similes est credere dignum
 Belgarum in terris scaenas posuisse domorum,
 320 molitos celsas fluvii decoramina villas.
 haec est natura sublimis in aggere saxi,
 haec procurrentis fundata crepidine ripae,
 haec refugit captumque sinu sibi vindicat amnem.
 illa tenens collem, qui plurimus imminet amni,
 325 usurpat faciles per culta, per aspera visus
 utque suis fruitur dives speculatio terris,
 quin etiam riguis humili pede condita pratis
 compensat celsi bona naturalia montis
 sublimique minans irrumpit in aethera tecto,
 330 ostentans altam, Pharos ut Memphitica, turrim.
 huic proprium clausos consaepto gurgite pisces
 apricas scopulorum inter captare novales.
 haec summis innixa iugis labentia subter
 flumina despectu iam caligante tuetur,
 335 atria quid memorem viridantibus adsita pratis?
 innumerisque super nitentia tecta columnis?
 quid quae fluminea substructa crepidine fumant
 balnea, ferventi cum Mulciber haustus operto
 volvit anhelatas tectoria per cava flammās,
 340 inclusum glomerans aestu spirante vaporem?
 vidi ego defessos multo sudore lavacri

fastidisse lacus et frigora piscinarum,
 ut vivis fruerentur aquis, mox amne refotos
 plaudenti gelidum flumen pepulisse natatu.
³⁴⁵ quod si Cumanis huc adforet hospes ab oris,
 crederet Euboicas simulacra exilia Baias
 his donasse locis: tantus cultusque nitorque
 adlicit et nullum parit oblectatio luxum,
 Sed mihi qui tandem finis tua glauca fluenta
³⁵⁰ dicere dignandumque mari memorare Mosellam,
 innumeri quod te diversa per ostia late
 incurrunt amnes? quamquam differre meatus
 possent, sed celerant in te consumere nomen,
 namque et Promeae Nemeseaeque adiuta meatu
³⁵⁵ Sura tuas properat non degener ire sub undas,
 Sura interceptis tibi gratificata fluentis,
 nobiliter permixta tuo sub nomine, quam si
 ignoranda patri contenderet ostia Ponto,
 te rapidus Celbis, te marmore clarus Erubris
³⁶⁰ festinant famulis quam primum adlambere lymphis:
 nobilibus Celbis celebratus piscibus, ille
 praecipiti torquens cerealia saxa rotatu
 stridentesque trahens per levia marmora serras
 audit perpetuos ripa ex utraque tumultus,
³⁶⁵ praetereo exilem Lesuram tenuemque Draconum
 nec fastiditos Salmonae usurpo fluores:
 naviger undisona dudum me mole Saravus
 tota veste vocat, longum qui distulit amnem,
 fessa sub Augustis ut volveret ostia muris.
³⁷⁰ nec minor hoc, tacitum qui per sola pingua labens
 stringit frugiferas felix Alisontia ripas.
 mille alii, prout quemque suus magis impetus urget,

esse tui cupiunt: tantus properantibus undis
 ambitus aut mores, quod si tibi, dia Mosella,
³⁷⁵ Smyrna suum vatem vel Mantua clara dedisset,
 cederet Iliacis Simois memoratus in oris
 nec praeferre suos auderet Thybris honores.
 da veniam, da, Roma potens! pulsa, oro, facessat
 invidia et Latiae Nemesis non cognita linguae:
 <contigit haec melior, Thybris, tibi gloria, quod tu 1>
³⁸⁰ imperii sedem Romaeque tuere penates.²
 Salve, magne parens frugumque virumque, Mosella!
 te clari proceres, te bello exercita pubes,
 aemula te Latiae decorat facundia linguae,
 quin etiam mores et laetum fronte serena
³⁸⁵ ingenium natura tuis concessit alumnis.
 nec sola antiquos ostentat Roma Catones,
 aut unus tantum iusti spectator et aequi
 pollet Aristides veteresque inlustrat Athenas.
 Verum ego quid laxis nimium spatiatus habenis
³⁹⁰ victus amore tui praeconia detero? conde,
 Musa, chelyn, pulsus extremo carmine netis.
 tempus erit, cum me studiis ignobilis oti
 mulcentem curas senique aprica foventem
 materiae commendet honos; cum facta viritim
³⁹⁵ Belgarum patriosque canam decora inclita mores:
 mollia subtili nebunt mihi carmina filo
 Pierides tenuique aptas subtemine telas
 percurrent: dabitur nostris quoque purpura fuis,
 quis mihi tum non dictus erit? memorabo quietos
⁴⁰⁰ agricolas legumque catos fandique potentes,
 praesidium sublime reis; quos curia summos
 municipum vidit proceres propriumque senatum,

quos praetextati celebris facundia ludi
 contulit ad veteris praeconia Quintiliani,
 405 quique suas rexere urbes purumque tribunal
 sanguine et innocuas inlustravere secures;
 aut Italum populos aquilonigenasque Britannos
 praefectarum titulo tenuere secundo;
 quique caput rerum Romam, populumque patresque,
 410 tantum non primo rexit sub nomine, quamvis
 par fuerit primis: festinet solvere tandem
 errorem Fortuna suum libataque supplens
 praemia iam veri fastigia reddat honoris
 nobilibus repetenda nepotibus, at modo coeptum
 415 detexatur opus, dilata et laude virorum
 dicamus laeto per rura virentia tractu
 felicem fluvium Rhenique sacremus in undas.
 Caeruleos nunc, Rhene, sinus hyaloque virentem
 pande peplum spatiumque novi metare fluenti
 420 fraternis cumulandus aquis, nec praemia in undis
 sola, sed augustae veniens quod moenibus urbis
 spectavit iunctos natiqque patrisque triumphos,
 hostibus exactis Nicrum super et Lupodunum
 et fontem Latiis ignotum annalibus Histri.
 425 haec profligati venit modo laurea belli:
 hinc alias aliasque feret, vos pergitte iuncti
 et mare purpureum gemino propellite tractu,
 neu vereare minor, pulcherrime Rhene, videri:
 invidiae nihil hospes habet, potiere perenni
 430 nomine: tu fratrem famae securus adopta.
 dives aquis, dives Nymphis, largitor utrique
 alveus extendet geminis divortia ripis
 communesque vias diversa per ostia pandet.

accedent vires, quas Francia quasque Chamaves
⁴³⁵ Germanique tremant: tunc verus habebere limes.
 a ccedet tanto geminum tibi nomen ab amni,
 cumque unus de fonte fluas, dicere bicornis.
 Haec ego, Vivisca ducens ab origine gentem,
 Belgarum hospitiis non per nova foedera notus,
⁴⁴⁰ Ausonius, nomen Latium, patriaque domoque
 Gallorum extremos inter celsamque Pyrenen,
 temperat ingenuos qua laeta Aquitanica mores,
 audax exigua fide concino. fas mihi sacrum
 perstrinxisse amnem tenui libamine Musae.
⁴⁴⁵ nec laudem adfecto, veniam peto. sunt tibi multi,
 alme amnis, sacros qui sollicitare fluores
 Aomdum totamque solent haurire Aganippen.
 ast ego, quanta mei dederit se vena liquoris,
 Burdigalam cum me in patriam nidumque senectae
⁴⁵⁰ Augustus, pater et nati, mea maxima cura,
 fascibus Ausoniis decoratum et honore curuli
 mittent emeritae post munera disciplinae,
 latius Arctoi praeconia persequar amnis,
 addam urbes, tacito quas subterlaberis alveo,
⁴⁵⁵ moeniaque antiquis te prospectantia muris;
 addam praesidiis dubiarum condita rerum,
 sed modo securis non castra, sed horrea Belgis;
 addam felices ripa ex utraque colonos
 teque inter medios hominumque boumque labores
⁴⁶⁰ stringentem ripas et pingua culta secantem.
 non tibi se Liger anteferet, non Axona praeceps,
 Matrona non, Gallis Belgisque intersita finis,
 Santonico refluus non ipse Carantonus aestu,
 concedes gelido, Durani, de monte volutus

⁴⁶⁵ amnis, et auriferum postponet Gallia Tamen
insanumque ruens per saxa rotantia late
in mare purpureum, dominae tamen ante Mosellae
numine adorato, Tarbellicus ibit Aturrus.
Corniger externas celebrande Mosella per oras,
⁴⁷⁰ nec solis celebrande locis, ubi fonte supremo
exeris auratum taurinae frontis honorem,
quave trahis placidos sinuosa per arva meatus,
vel qua Germanis sub portibus ostia solvis:
si quis honos tenui volet adspirare camenae,
⁴⁷⁵ perdere si quis in his dignabitur otia musis,
ibis in ora hominum laetoque fovebere cantu,
te fontes vivique lacus, te caerula noscent
flumina, te veteres pagorum gloria luci;
te Druna, te sparsis incerta Druentia ripis
⁴⁸⁰ Alpinique colent fluvii duplicemque per urbem
qui meat et Dextrae Rhodanus dat nomina ripae;
te stagnis ego caeruleis magnumque sonoris
amnibus, aequoreae te commendabo Garumnae.
Symmachus Ausonio

Petis a me litteras longiores: est hoc in nos veri amoris indicium, sed ego, qui sim paupertini ingenii mei conscius, Laconicae malo studere brevitati, quam multiugis paginis infantiae meae maciem publicare. nec mirum, si eloquii nostri vena tenuata est, quam dudum neque ullius poematis tui neque pedestrium voluminum lectione iuvisti. unde igitur sermonis mei largam poscis usuram, qui nihil litterati faenoris credidisti? volitat tuus Mosella per manus sinusque multorum divinis a te versibus consecratus: sed tantum nostra ora praelabatur. cur me istius libelli, quaeso, exortem esse voluisti? aut ἀμουσότερος tibi videbar, qui iudicare non possem, aut certe malignus, qui laudare nescirem. itaque vel ingenio meo plurimum vel moribus derogasti. et tamen contra interdictum tuum vix ad illius operis arcana perveni, velim tacere, quid sentiam; velim iusto de te silentio vindicari; sed admiratio scriptorum sensum frangit iniuriae.

Novi ego istum fluvium, cum aeternorum principum iam pridem
signa comitarer, parem multis, imparem maximis, hunc tu mihi
inproviso clarorum versuum dignitate Aegypto Nilo maiorem,
frigidiorē Scythico Tanai clarioremque hoc nostro populari
Tiberi reddidisti. nequaquam tibi crederem de Mosellae ortu ac
meatu magna narranti, ni scirem, quod nec in poemate
mentiariis. unde illa amnicorum piscium examina repperisti
quam nominibus varia, tam coloribus, ut magnitudine distant,
sic sapore, quae tu pigmentis istius carminis supra naturae
dona fucasti? atquin in tuis mensis saepe versatus cum pleraque
alia, quae tunc in pretio erant, esui obiecta mirarer, numquam
hoc genus piscium deprehendi, quando tibi hi pisces in libro
nati sunt, qui in ferculis non fuerunt? iocari me putas atque
agere nugas? ita deus me probabilem praestet, ut ego hoc tuum
carmen libris Maronis adiungo. Sed iam desinam mei oblitus
doloris inhaerere laudibus tuis, ne hoc quoque ad gloriam tuam
trahas, quod te miramur offensi, spargas licet volumina tua et
me semper excipias: fruemur tamen tuo opere, sed aliorum
benignitate, vale.